

लिसंखु पाखर गाउँपालिकाको विद्यालय दिवा खाजा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९

गाउँ कार्यपालिकाको बैठकबाट, स्वीकृत मिति २०७९, १९, २१, १४

प्रमाणिकरण मिति २०७९, १९, २१, १४

प्रस्तावना :

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ अनुसार आधारभूत तहसम्मको शिक्षा सङ्घीय सरकारको मापदण्डको आधारमा व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय तहको रहेको र आधारभूत तहसम्मको शिक्षालाई गुणस्तरीय निःशुल्क तथा अनिवार्य गराउने प्रत्येक विद्यालयमा नेपाल सरकारबाट प्रारम्भिक बालविकासदेखि कक्षा ६ सम्मका बालबालिकाहरूलाई दिवा खाजाको व्यवस्था गरिएको छ । दिवा खाजा कार्यक्रमलाई सहजीकरण गर्ने उद्देश्यले नेपालको संविधान २०७२ धारा २१८ को अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकार शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयले “सामुदायिक विद्यालयमा दिवा खाजा मापदण्ड तथा सहजीकरण पुस्तिका २०७६” जारी गरेको र लिसंखु पाखर गाउँ पालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन २०७६ को दफा ४ वमोजिम लिसंखु पाखर गाउँ पालिकाका विद्यालयहरूमा यस कार्यक्रमलाई उद्देश्यमूलक, प्रभावकारी र सुव्यवस्थित रूपमा कार्यान्वयन गर्न यस लिसंखु पाखर गाउँपालिका, कार्यपालिकाले विद्यालय दिवा खाजा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९ जारी गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

(क) यो कार्यविधिको नाम दिवा खाजा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९ रहेको छ ।

(ख) यो कार्यविधि तुरुन्त लागू हुनेछ ।

(ग) यो कार्यविधि दिवाखाजा कार्यक्रम लागू भएका गाउँपालिकाभित्रका विद्यालयहरूको हकमा मात्र लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा:

(क) दिवा खाजा भन्नाले विद्यालयमा विद्यार्थीहरूका लागि व्यवस्था गरिएको सङ्घीय सरकारको सशर्त अनुदान, पालिका अन्तर्गत विनियोजित बजेट अनुदान तथा अन्य साभेदार निकायको सहयोगमा विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयमै उपलब्ध गराउने नियमित खाजा कार्यक्रम सम्भन्नु पर्दछ ।

(ख) गाउँपालिका भन्नाले लिसंखु पाखर गाउँपालिका, सिन्धुपाल्चोकलाई सम्भन्नु पर्दछ ।

(ग) साभेदार निकाय भन्नाले विद्यालय दिवाखाजा कार्यक्रमसंग सम्बन्धित कार्यक्रममा वित्तिय, प्राविधिक तथा वस्तुगत सहायता उपलब्ध गराउने गरी पालिका संग साभेदारी गरेको सरकारी, नीजि तथा गैरसरकारी निकायलाई सम्भन्नुपर्दछ ।

(घ) भान्से भन्नाले विद्यालयमा दिवाखाजा तयारी गर्ने, पस्केर खुवाउने तथा दिवाखाजा व्यवस्थापनसंग सम्बन्धित दैनिक कार्य गर्ने व्यक्तिलाई सम्भन्नुपर्दछ ।

(ड.) दिवा खाजा व्यवस्थापन समिति भन्नाले विद्यालय व्यवस्थापन समितिले तोकेको पदाधिकारीको नेतृत्वमा दिवाखाजा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक सहयोग गर्ने उद्देश्यले गठित समिति सम्पन्न पर्दछ ।

३. उद्देश्यहरू

संघीय सरकारले विद्यालयमा पढ्ने बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच, नियमितता, विद्यालयबाट भाग्ने दर घटाउने, गुणस्तर अभिवृद्धि र स्वास्थ्यमा सुधार गर्न सञ्चालित दिवा खाजा कार्यक्रमका उद्देश्यहरू पुरा गर्ने गरी यस गाउँपालिकाले दिवा खाजा कार्यक्रमको लागि देहाय बमोजिम परिपूरक उद्देश्यहरू निर्धारण गरेको छ ।

- सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थीको उपस्थिति नियमित गराउने
- विद्यार्थीको पोषणको स्थितिमा दिर्घकालिन सुधार ल्याउने
- विद्यालय विचमै छोड्ने प्रवृत्तिमा कमी ल्याउने
- स्थानीय कृषि तथा पशुपक्षजन्य उपजलाई विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रम मार्फत बढावा दिने
- शैक्षिक गुणस्तर र स्थानीय अर्थतन्त्रमा टेवा पुराउने
- विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रमलाई कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा लगायतका क्षेत्रमा एकिकृत रूपमा लैजाने
- दिवा खाजा कार्यक्रम लाई दिगो संस्थागत विकासका लागि आवश्यक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने

४. लक्षित समुह

यस गाउँपालिका भित्रका सबै सामुदायिक विद्यालयका विद्यालय तहका सबै बालबालिकाहरू यस कार्यक्रमको लक्षित समुह हुनेछन् ।

५. पोषण मापदण्ड

नेपाल सरकारबाट तोकिएको पोषण मापदण्डलाई (दैनिक रूपमा चाहिने बृहत् तथा सुक्ष्म पोषक तत्वहरू मात्रको ३० प्रतिशत दिवा खाजाबाट प्राप्त हुनुपर्दछ) पूर्णरूपले पालन गर्न देहाय बमोजिमको पोषण मापदण्डको व्यवस्था गरिएको छ ।

खाद्य सामग्रीको समुह	बाल विकास देखि कक्षा ५ सम्म (ग्राममा)	कक्षा ५ देखि माथि (ग्राममा) *	कैफियत
अन्न (चामल, गहुँ, कोदो, मकै वा अन्य खाद्य बस्तु मिसाएर वा नमिसाएर)	५०	१००	
दलहन (दाल, गेडागुडी वा दाल जन्य खाद्य पदार्थ)	५०	६०	
हरियो तरकारी	५०	७५	

(Handwritten Signature)

खाने तेल	५	७५	
पशुजन्य(माछा, मासु, अण्डा, दुध, दहि)	३०	४०	हप्तामा एक दिन
फलफुल **	१ वटा	१ वटा	
नुन अन्य मसला	आवश्यकता अनुसार		

* हाल संघीय सरकारको अनुदान मार्फत बालविकास देखि कक्षा ६ सम्म विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रम संचालन रहेको छ। संघीय सरकारको अनुदानबाट कक्षा थप भएको खण्डमा सोही अनुसार गरिने र प्रत्येक वर्ष नियमित रुपमा कार्यक्रम संचालन गरिने छ। साथै यस पालिकाबाट आगामी आर्थिक वर्ष देखि वित्तीय श्रोत सुनिश्चितता गरि कार्यक्रम संचालन गरेमा र विभिन्न निकायबाट कार्यक्रम संचालन गरेको खण्डमा यसै कार्यविधि अनुसार हुने ।

स्थानीय स्तरमा उत्पादन हुने मौसमी फलफुलहरु स्याउ, सुन्तला, आँप, अम्बा, केरा लगायतका अन्य फलफुलहरुको उपयोग गर्नुपर्नेछ।

(ख) सबै विद्यालयहरुले उल्लेखित खाद्य सामग्रीहरुको न्यूनतम मात्रा अनिवार्य पूरा गर्नुपर्नेछ।

(६) दिवा खाजाको मेनु

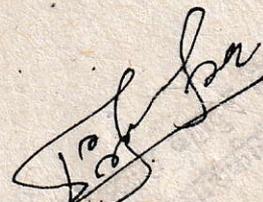
तोकिएको पोषण मापदण्ड र खाद्य सामग्रीहरुको मात्राको आधारमा यस पालिका अन्तर्गतका सबै सामुदायिक विद्यालयहरुका लागि एउटै दिवा खाजाको साप्ताहिक मेनु हुनेछ। मेनुको लागि देहायबमोजिमको व्यवस्था गरिने छ।

(क) दिवा खाजाको मेनु निर्माण कृषि सहकारी, कृषि तथा अन्य समूह, संघसंस्थाहरु, कृषि, पोषण, स्वास्थ्य विज्ञको परामर्श र विद्यालय शिक्षक, वि.व्य.स. र आमा समूहहरुको सल्लाहमा प्र.अ.बैठकको कार्यशाला गोष्ठी मार्फत तयार गरिने छ।

(ख) दिवा खाजाको साप्ताहिक मेनु यस पालिकाको स्थानीय कृषि उत्पादनमा आधारित हुने वा स्थानीय उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्ने हुनेछ।

(ग) हिउंद र वर्षा गरी दुई वटा मौसमका लागि अलग अलग मेनुको सेट निर्माण गरि कार्यान्वयन गरिनेछ।

(घ) प्रत्येक दिनको दिवा खाजा मेनु अलग अलग हुने तथा एक दिनको मेनु गाउँपालिकाका सबै विद्यालयहरुमा एउटै प्रकारको हुने गरि कार्यान्वयन गरिनेछ।

 ३

(ड.) एक आर्थिक वर्षमा बढिमा २ पटक सम्म मेनुको पुनरीक्षण गरी अद्यावधिक गरिने छ । पहिलो पटकलाई मेनु अनुसुचि अनुसार हुनेछ ।

(च) मेनु तयारी तथा दिवा खाजा मापदण्ड सम्बन्धि अभिमुखिकरण पालिकाको आयोजनामा वर्षको १ पटक संचालन गरिनेछ ।

७. पूर्वाधार सम्बन्धी व्यवस्था

गाउँपालिकाले सबै सामुदायिक विद्यालयहरूलाई भण्डार सहितको भान्साकोठा निर्माण गर्न प्रत्येक वडाको सिफारिसमा १० वर्षमा एकपटक देहाय बमोजिमको अनुदान उपलब्ध गराउन सक्नेछ । उपलब्ध गराईएको अनुदानमा विद्यालयको समन्वयमा विभिन्न साभेदार निकाय, वडा कार्यालय, संघसंस्थाबाट रकम थप गरी निर्माण कार्यलाई थप प्रभावकारी, दिगो बनाउनको लागि पहल गर्नुपर्ने छ । ++

(क) विद्यार्थी संख्या ७५ जनासम्म भएको विद्यालयलाई रु.३०,००० वा निर्माण सामग्री,

(ख) विद्यार्थी संख्या ७६ देखि १५० जनासम्म भएको विद्यालयलाई रु.४०,००० वा सो बराबरको निर्माण सामग्री,

(ग) विद्यार्थी संख्या १५१ देखि २५० जनासम्म भएको विद्यालयलाई रु.५०,००० वा सो बराबरको निर्माण सामग्री,

(घ) विद्यार्थी संख्या २५० जनाभन्दा बढी भएको विद्यालयलाई रु. ६०,००० वा सो बराबरको निर्माण सामग्री ।

(ड) गाउँपालिकाले उपलब्ध गराएको अनुदान रकम वा सामग्री अपुग वि.व्य.स.ले स्थानीय समुदाय, अभिभावक, दाता, अन्य संस्थाहरूको सहयोगमा भण्डार सहितको भान्सा निर्माण गर्न सक्नेछन् ।

(च) भण्डार सहितको भान्साकोठा निर्माण गर्दा “सामुदायिक विद्यालयमा दिवा खाजा मापदण्ड तथा सहजीकरण पुस्तिका, २०७६” मा तोकिएको ढाँचामा मात्र निर्माण गर्नु पर्नेछ । यस कार्यमा स्थानीय निर्माण सामग्रीहरूको बहुप्रयोग, अभिभावकहरूको जनसहभागिता लाई अनिवार्य गरिनेछ ।

++ खाजा तयारीका लागि आवश्यक पर्ने भान्सा निर्माणको लागि कुनै दातृ निकायले सहयोग गरेमा निर्माण लागत अनुदानमा फेरबदल हुन सक्नेछ । साथै तोकिएको ढाँचामा कार्य सम्पन्न गर्नुपर्नेछ ।

८. भान्सामा प्रयोग हुने सामग्रीहरू (पकाउने र खाने भाँडा वर्तन):

पालिकाले सबै सामुदायिक विद्यालयहरूलाई दिवा खाजा तयार गर्न र खुवाउन आवश्यक न्युनतम् सामग्री व्यवस्थापन आवश्यकताको आधारमा देहाय बमोजिमको अनुदान उपलब्ध गराउन सक्नेछ । दिवा खाजा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने गैर खाद्य सामग्री(भाँडावर्तन, चम्चा, पिलेट) पहिले नै उपलब्ध गराइसकिएको वा उपलब्ध भएको भए विद्यार्थी संख्या थप भएको आधारमा मात्र गरिने व्यवस्था गरिने छ ।

- (क) विद्यार्थी संख्या ७५ जनासम्म भएको विद्यालयलाई रु.१०,००० वा सो बराबरको भान्साका सामग्रीहरूको एक सेट,
- (ख) विद्यार्थी संख्या ७६ देखि १५० जना भएको विद्यालयलाई रु.१५,००० वा सो बराबरको भान्साका सामग्रीहरूको एक सेट
- (ग) विद्यार्थी संख्या १५१ देखि २५० जना भएको विद्यालयलाई रु.२०,००० वा सो बराबरको भान्साका सामग्रीहरूको एक सेट
- (घ) विद्यार्थी संख्या २५० जनाभन्दा बढी भएको विद्यालयलाई रु.२५,००० वा सो बराबरको भान्साका सामग्रीहरूको एक सेट ।

यसरी विद्यालयले भान्साका सामग्रीहरू व्यवस्थापन गर्दा “सामुदायिक विद्यालयमा दिवा खाजा मापदण्ड तथा सहजीकरण पुस्तिका, २०७६ मा तोकिएको विद्यार्थी सङ्ख्याको आधारमा चाहिने न्यूनतम भान्साका सामग्रीहरूको व्यवस्था गर्न पर्ने ।

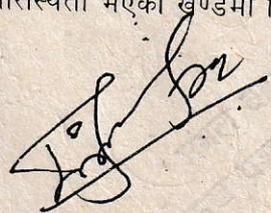
९. चुलो र इन्धनको व्यवस्थापन:

- (क) विद्यालयहरूले दिवा खाजा तयार गर्न सुधारीएको चुलो र इन्धनको व्यवस्थापन आफै गर्नुपर्ने छ ।
- (ख) विद्यालयहरूले सङ्घीय सरकारले तोकेको रकम खाद्य सामग्रीहरू खरीद गर्न र भान्सेका लागि खर्च गरी बाँकि रहेको रकमबाट चुलो र इन्धनको व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) अपुग रकम वि.व्य.स.ले स्थानीय तह, प्रदेश सरकार, अभिभावक वा अन्य दाताहरूबाट सहयोग जुटाउन सक्नेछ ।
- (घ) विद्यालयले एल. पी. जी. ग्याँस चुलो प्रयोग नगरी दाउराको चुलो प्रयोग गरेमा यस्ता चुलो “सामुदायिक विद्यालयमा दिवा खाजा मापदण्ड तथा सहजीकरण पुस्तिका, २०७६” मा तोकिएको अनुसारको सुरक्षित, धुँवा रहित र वातावरणमैत्री चुलो मात्र प्रयोग गर्नु पर्नेछ । पालिकाले विद्यालयहरूमा यस्तो चुलो निर्माणको लागि नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकाय, वैकल्पिक ऊर्जा प्रबर्धन केन्द्र वा यसले तोकेको संस्थासँग सहकार्य गरी आवश्यक सहयोग गर्न सक्नेछ ।

१०. दिवा खाजाको लागि खाद्य सामग्री खरिद:

दिवा खाजा कार्यक्रमका लागि यस पालिकामा खाद्य सामग्रीहरूको खरिद देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) दिवा खाजाको लागि चाहिने खाद्य सामग्रीहरूको खरिद सङ्घीय सरकारले तोकेको मोडेलहरू मध्येको विद्यालय केन्द्रित बाह्य स्रोत मोडेलबाट हुनेछ । विद्यालय वा पालिकाको काबु बाहिरको परिस्थिती भएको खण्डमा विद्यालयले

मोडल परिवर्तन गर्नको लागि पालिकासंग पूर्व स्विकृति लिनु पर्ने छ। तोकिएको मोडलमा खाद्य सामग्री खरिद तथा आपूर्ति प्रक्रिया नभएको विद्यालयहरूलाई अनुदान उपलब्ध गराउन पालिका बाध्य हुनेछैन।

(ख) पालिका अन्तर्गतका विद्यालयहरूमा आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्रीहरूको विद्यार्थी संख्या र साप्ताहिक मेनुको आधारमा कम्तिमा ३ महिनाको एकमुष्ट परिमाण तय गरिनेछ। तयार गरिएको परिमाणको आधारमा यस अन्तर्गत विद्यालयले पालिका वा वडावाट पहिचान वा सूचिकृत भएको महिला वा कृषि सहकारी, कृषक समूह वा अन्य आपूर्तिकर्तासँग खाद्य सामग्री खरिद तथा आपूर्ति गर्नेछ।

(ग) यस्ता जोसुकै आपूर्तिकर्ता भए पनि दिवा खाजाका लागि चाहिने प्रायः सबै खाद्य सामग्रीहरू (स्थानीय स्तरमा उत्पादन नहुने बाहेक) स्थानीय स्तरमा उत्पादन भएको हुनुपर्छ। विद्यालय र तोकिएको सहकारी तथा अन्य आपूर्तिकर्तासँग सम्झौता तयारी, अभिमुखिकरण लगायतका क्षेत्रमा पालिकाले आवश्यक सहयोग गर्नेछ। तोकिएको सम्झौता अवधिमा ५०% भन्दा कम मूल्य बराबरको स्थानीयस्तरमा उत्पादित खाद्य सामग्रीहरू आपूर्ति भएमा विद्यालयले यस्तो आपूर्तिकर्तासँग खरिद सम्झौता नवीकरण गर्ने छैन र सोको जानकारी पालिकामा जानकारी गराउनुपर्ने छ।

(घ) आपूर्तिकर्ताले तोकिएको मापदण्डमा, परिमाणमा गुणस्तरीय खाद्यवस्तुहरू उपलब्ध गराएको सुनिश्चितता विद्यालयले गर्ने छ। खाद्य सामग्री खरिद तथा आपूर्तिको मोडल पालिकावाट आवश्यकता अनुसार परिवर्तन गर्न सक्नेछ। तोकिएको मापदण्ड अनुसार वस्तुगत सहायता उपलब्ध भएको खण्डमा तोकिए अनुसार व्यवस्थापन गर्न सकिने छ।

नोट: कार्यविधि जारी गरेको बखत विद्यालय केन्द्रीत खरिद मोडल कार्यान्वयन भएको खण्डमा गाउँ कार्यपालिकाले निर्णय गरेपश्चात माथि उल्लेखित मोडल कार्यान्वयन गरिने छ। विद्यालय केन्द्रीत आन्तरिक खरिद मोडल कार्यान्वयन भइरहेको अवस्थामा पनि माथि खण्ड १० मा उल्लेखित प्रावधानहरूको कार्यान्वयन गर्नुपर्ने छ।

११. दिवा खाजा तयारी तथा वितरण सम्बन्धी व्यवस्था:

विद्यालय संचालन भएको (परिक्षाको समयमा समेत) यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विद्यालयहरूले दिवा खाजा विद्यालयमै तयार गरी विद्यार्थीलाई उपलब्ध गराउनेछ। प्रत्येक दिन ११ वजे सम्म उपस्थिती विद्यार्थी संख्या विवरण खाजा तयारी मा सहयोग गर्ने भान्से वा स्वयंसेवकलाई जानकारी दिनुपर्ने छ। दिवाखाजा तयारी तथा वितरण सम्बन्धि अन्य व्यवस्था देहाय बमोजिम गर्ने छन्।

(क) विद्यार्थी संख्या ७५ जनाभन्दा कम भएका विद्यालयले तोकिएको विद्यालय खाजा व्यवस्थापन समिति वा वि.व्य.स.ले विद्यालयको विद्यमान परिचर वा स्वयंसेवक (आमाहरूलाई प्राथमिकता दिई भान्छे परिचालन गर्ने। यस कार्यमा प्राथमिक तहमा कार्यरत शिक्षकहरूले पनि शिक्षण कार्यलाई प्रभाव नपर्ने गरी सहजीकरण गर्नेछन्।

(ख) विद्यार्थी संख्या ७६ देखि १५० जनासम्म भएका विद्यालयमा कार्यरत परिचर मध्येबाट १ जना वा स्वयंसेवक भान्छे (आमाहरूलाई प्राथमिकता दिई। परिचालन गर्ने। यस कार्यमा प्राथमिक तहमा कार्यरत शिक्षकहरूले पनि सहजीकरण गर्नेछन्।

(ग) विद्यार्थी संख्या १५१ जनाभन्दा बढी भएका विद्यालयले तोकिएको विद्यालय खाजा व्यवस्थापन समिति वा वि.व्य.स.ले विद्यालयको विद्यमान परिचरमध्ये एक जना वा स्वयंसेवक भान्छेहरू (आमाहरूलाई प्राथमिकता दिई परिचालन गर्ने। यस कार्यमा प्राथमिक तहमा कार्यरत शिक्षकहरूले पनि सहजीकरण गर्नेछन्।

(घ) दिवा खाजा तयार गर्ने भान्से स्वयंसेवक वा विद्यालयमा कार्यरत कर्मचारी भएपनि उनीहरूको परिश्रमको सम्मान गर्न वि.व्य.स.ले केही रकम उपलब्ध गराउन सक्नेछ।

(ङ) सुरक्षाको दृष्टिले प्रत्येक दिन सबैभन्दा पहिले खाजा तयार गर्ने भान्से र प्रधानाध्यापक वा फोकल शिक्षकले तयार भएको खाजा चाखेर रुजु गरेपछि मात्र वितरण गर्नु पर्नेछ।

(च) दिवा खाजा वितरण शिक्षकहरूको उपस्थिति तथा सहयोगमा मात्र हुनेछ। खाजा वितरण गर्दा शुरुमा सबभन्दा सानो कक्षादेखि शुरु गरी क्रमशः माथिल्लो कक्षाहरूका विद्यार्थीहरूलाई वितरण गर्नु पर्नेछ।

१२. दिवा खाजाको लागि रकम निकासः

गाउँपालिकाबाट दिवा खाजा व्यवस्थापनका लागि नगद तथा जिन्सी निकासः देहाय बमोजिम गर्नेछ।

(क) लिसंखु पाखर गाउँपालिकाबाट स्विकृत वार्षिक कार्यक्रम र सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त विद्यार्थी भर्ना अनुसारको रकम प्रत्येक विद्यालयको खातामा त्रैमासिक रुपमा पेशकी स्वरुप पठाइनेछ। यसको लागि विद्यालयले पछिल्लो त्रैमासिकको प्रगति विवरण सहित अनुदान निकासःका लागि माग फाराम भरी अनुसूची १ गाउँपालिकाको शिक्षा शाखामा पेश गर्नेछ, पहिलो पटकलाई IEMIS का आधारमा पेशकी रकम उपलब्ध गराइने छ।

(ख) गाउँपालिकाले दिवा खाजाको रकम निकासः गर्दा पछिल्लो विद्यालयले पेश गरेको प्रगति विवरण सहितको त्रैमासिकको खर्च फछ्यौट गरी मौज्दात रकम कटाई अर्को त्रैमासिकको लागि थप रकम निकासः दिनेछ।

(ग) उपरोक्तानुसारको रकम निकासःका लागि विद्यालयले अनुसूची १ अनुसारको माग फाराम भरी गाउँपालिकाको शिक्षा, यूवा तथा खेलकुद शाखामा पेश गर्नेछ।

(घ) भण्डारण सहितको भान्साकोठाको लागि रकम विनियोजन भएको खण्डमा रकम निकासःका लागि विद्यालयले तोकिएको ढाँचा अनुसारको भान्साकोठा निर्माणको लागत अनुमान स्वीकृत गरी सोका लागि आवश्यक स्रोत पहिचान गरी अपुग रकमका लागि वडा कार्यालयको सिफारिस सहित गाउँपालिकामा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ।

(ङ) शिक्षा शाखाले उपरोक्त निवेदन रुजु गरी तोकिएको रकम वा सामग्रीको निकासःको सिफारिस गर्नेछ।

(च) विद्यालयले भान्साका सामग्रीहरूको लागि पनि तोकिएको मापदण्ड अनुसारको आवश्यक खर्च लागत अनुमान गरी सो खर्चको लागि आवश्यक अपुग रकम वडा कार्यालयको सिफारिस सहि गाउँपालिकामा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ र सो निवेदनका आधारमा गाउँपालिकाले निकासः गर्नेछ।

१३. गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरूमा दिवा खाजा व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी गाउँ शिक्षा समिति र विद्यालयमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति वा खाजा व्यवस्थापन समितिलाई हुनेछ। यस कार्यका लागि आवश्यकतानुसार तपसिल अनुसारका उपसमितिको गठन गरी परिचालन गर्न सकिनेछ।

(क) लिसंखु पाखर गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरूमा दिवा खाजा व्यवस्थापनमा आवश्यक सहयोग तथा समन्वय गर्न देहाय बमोजिमको गाउँपालिका स्तरीय बहुसरोकारवाला निर्देशक समिति रहने छ।

क) गाउँपालिकाको अध्यक्ष	संयोजक
ख) गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष	सदस्य
ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
घ) सामाजिक विकास समितिका संयोजक	सदस्य
ङ) गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	सदस्य
च) गाउँपालिका अध्यक्षबाट मनोनित प्र.अ.हरु मध्येबाट २ जना	सदस्य
छ) गाउँपालिका शिक्षा अधिकृत	सदस्य सचिव

दिवा खाजा व्यवस्थापन गाउँपालिका स्तरीय निर्देशक समितिको काम कर्तव्य र अधिकार

क) दिवा खाजा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने विद्यालयहरूलाई निर्देशन दिने।

ख) प्रस्तुत दिवा खाजा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि कार्यान्वयन गर्ने, सहजिकरण र नियमनको कार्य गर्ने।

ग) विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रमको अनुगमन, व्यवस्थापन गर्ने।

घ) विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रम सञ्चालनको क्रममा विद्यालयहरूमा समाधान हुन नसकेका समस्याहरूको समाधानका लागि आवश्यक कार्य गर्ने।

ङ) विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रम सुचारु रूपमा सञ्चालन गर्न अन्य आवश्यक व्यवस्था मिलाउने।

च) दिवा खाजा कार्यक्रमको आवधिक रूपमा समिक्षा गर्ने।

१४. यस गाउँपालिका अन्तर्गतका सबै विद्यालयहरूले वि.व्य.स. को अगुवाईमा दिवा खाजा व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयनमा सहयोग जुटाउन विद्यालयमा अध्ययनरत बालबालिकाका अभिभावक तथा आमाहरूको सूची र समूह बनाउने छ। यी समूहहरूले पालैपालो विद्यालयमा दिवा खाजाका लागि खरिद भएको खाद्य सामग्रीहरूको परीक्षण गरी सुभाब दिने, सफा गर्ने, खाजा तयारी, वितरण, सरसफाई तथा फोहोर व्यवस्थापन जस्ता कार्यहरूमा सहयोग

तथा अनुगमन गर्नेछ। साथै दिवा खाजा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक सहयोग गर्नको लागि विद्यालय व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार विद्यालय स्तरीय दिवा खाजा व्यवस्थापन समिति गठन गरि परिचालन गर्नुपर्नेछ।

क) वि.व्य.स.ले तोकेको अभिभावकहरु मध्यबोट १ जना	संयोजक
ख) विद्यालयको दिवाखाजा फोकल व्यक्ति १ जना	सदस्य
ग) शिक्षक अभिभावक संघको महिला प्रतिनिधि १ जना	सदस्य
घ) स्थानीय कृषक १ जना	सदस्य,
ड.) प्रधानाध्यापक वा प्रधानाध्यापकले तोकेको शिक्षक	सदस्य सचिव

विद्यालय दिवा खाजा व्यवस्थापन उपसमितिले विद्यालय दिवाखाजा व्यवस्थापनमा आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण सहयोग लगायतका कार्यहरु र तोकिएका अन्य कार्यहरु गर्नेछ। समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार महिनाको १ पटक बस्नेछ।

१५. विद्यालय व्यवस्थापन समिति (वि.व्य.स.) ले विद्यालयका अभिभावक र आमा समूहहरूसँगको सल्लाह र सहयोगमा दिवा खाजा व्यवस्थापनका लागि निम्न कार्यहरु गर्ने गराउने छ।

(क) गाउँपालिकाले दिवा खाजाका लागि तोकेको न्यूनतम मापदण्ड र आवश्यक पूर्वाधारहरुको व्यवस्थापन गर्न

(ख) दिवा खाजाको न्यूनतम मापदण्ड र पूर्वाधारहरुको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक आर्थिक तथा जिन्सी स्रोत व्यवस्थापनका लागि वडा कार्यालय, गाउँपालिका लगायत अन्य निकाय र दाताहरूसँग सहकार्य गर्न

(ग) गाउँपालिकाले दिवा खाजाका लागि तोकेको मेनु र अन्य पोषणका लागि आवश्यक खाद्य सामग्रीका लागि अनुसूची २ अनुसारको खरिद योजना तयार गर्न।

(घ) खरिद योजना अनुसार गाउँपालिकाले पहिचान गरेका कृषि सहकारी, अन्य सहकारी वा कृषक समूहहरूसँग आवश्यक परिमाण सहितको खाद्य सामग्रीको खरिद तथा आपूर्तिको लागि अनुसूची ३ अनुसारको ढाँचामा सम्झौता गर्न।

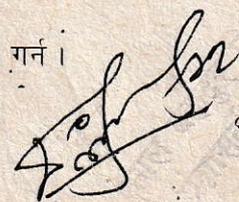
(ड) अभिभावक तथा आमा समूहलाई तोकिएको कार्यको लागि रुटिन अनुसार परिचालन गर्न।

(च) दिवा खाजाका लागि तोकिएको मापदण्ड अनुसारको रकम वा अन्य स्रोतहरु खोजी र निकासी गर्न

(छ) खाद्य सामग्री आपूर्तिकर्तालाई तोकिएको समयमा रकम उपलब्ध गराउन।

(ज) स्वयंसेवक भान्सि छनोट र परिचालन गर्न।

(झ) अत्यावश्यक भएकोमा विद्यालय दिवा खाजा व्यवस्थापन समिति गठन गरी परिचालन गर्न।

(ज) गाउँपालिका र अन्य निकायबाट प्राप्त सुझाव र निर्देशनहरू कार्यान्वयन गर्ने ।

१६. यस गाउँपालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरूको दिवा खाजा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा निम्नानुसार

भूमिका हुनेछ

(क) दिवा खाजाका लागि आवश्यक पूर्वाधार र अन्य कार्यका लागि स्रोतको पहिचान र परिचालन गर्ने

(ख) वडाभित्रका स्वास्थ्य संस्थासँगको समन्वयमा प्रत्येक बालबालिकालाई छ-छ महिनामा जुकाको औषधि खुवाउने र दिवा विद्यालयलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने ।

(ग) विद्यालय र पालिकाबीच पुलको काम गरी विभिन्न निकायहरूसँग समन्वय गर्ने ।

(घ) तोकिएको मापदण्ड अनुसारको कार्य भएको नभएको अनुगमन गरी सुधारका प्रयास गर्ने गराउने ।

१७. शिक्षा यूवा तथा खेलकुद शाखाले दिवा खाजा कार्यक्रम सञ्चालन र कार्यान्वयनमा देहायका कार्यहरू गर्नेछ ।

(क) यस कार्यविधि र गाउँ शिक्षा समितिको निर्णयानुसार पालिकाभित्रका विद्यालयहरूमा दिवा खाजा कार्यक्रमका लागि तोकिएको मापदण्ड र मेनु अनुसार कार्यान्वयन र अनुगमन सुपरिवेक्षण गर्ने ।

(ख) दिवा खाजा कार्यक्रम सञ्चालनका लागि वार्षिक कार्ययोजना तथा बजेट तयार गरी गाउँ शिक्षा समितिबाट अनुमोदन गराई कार्यपालिकामा स्वीकृतिका लागि पेश गर्ने ।

(ग) दिवा खाजा कार्यक्रमका लागि आवश्यक मानवस्रोत तथा कर्मचारी व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिका र विद्यालयहरूसँग समन्वय गर्ने ।

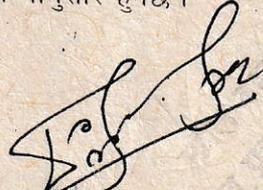
(घ) दिवा खाजाका लागि विद्यालयहरूलाई तोकिएको मापदण्ड तथा माग अनुसार चौमासिक निकास वा पेशकी खर्चका लागि सिफारिस गर्ने ।

(ङ) विद्यालयहरूले पेश गरेको प्रगति प्रतिवेदनहरू एकीकृत गरी गाउँपालिकास्तरीय प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित निकायहरूमा पेश गर्ने ।

(च) प्रधानाध्यापक बैठकमा दिवा खाजासँग सम्बन्धित विषयवस्तुहरूमा छलफल गर्ने गराउने ।

(छ) दिवा खाजा व्यवस्थापन कार्यमा संलग्न कर्मचारी तथा अन्य सरोकारवालहरू (भान्से, वि.व्य.सं. र शिक्षक आदि) को क्षमता विकास र यस कार्यक्रमको प्रभावकारिताका लागि सम्बन्धित निकायहरू (खाद्य तथा गुणस्तर नियन्त्रण विभाग, शिक्षाका लागि खाद्य परियोजना, विश्व खाद्य कार्यक्रम आदि) तथा अन्य विकास साझेदारहरूसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।

१८. दिवा खाजा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा गाउँ शिक्षा समितिको कर्तव्य र अधिकार निम्नानुसार हुनेछ ।

 १०

(क) दिवा खाजाको विषयमा हुने बैठकमा आवश्यकतानुसार कृषि, पशु, महिला बालबालिका, स्वास्थ्य, सामाजिक सुरक्षा शाखाका प्रमुख लगायतका अन्य सरोकारवालाहरूलाई पनि आमन्त्रण गरी बहुक्षेत्रीय प्लेटफर्म तयार गरी आवश्यक सहयोग र सहकार्यका लागि पहल गर्ने ।

(ख) शिक्षा शाखाले पेश गरेको दिवा खाजा कार्यक्रमको वार्षिक कार्ययोजना र बजेटमा आवश्यक छलफल गरी अनुमोदन गर्ने र कार्यपालिकामा स्वीकृतिका लागि पहल तथा समन्वय गर्ने ।

(ग) दिवा खाजालाई स्थानीय स्तरको उत्पादनमा आधारित बनाउन कृषि विकास तथा पशु सेवा शाखाको सहयोगमा सहकारीह कृषक समूहहरूलाई आवश्यक प्राविधिक तथा अन्य सहयोग गर्ने ।

(घ) दिवा खाजा कार्यक्रममा अन्य क्षेत्र (सरकारी तथा गैरसरकारी को समेत भूमिका पहिचान गरी प्राविधिक, आर्थिक तथा अन्य सहयोग वा सहकार्यका लागि पहल गर्ने ।

(ङ) दिवा खाजा कार्यक्रमको प्रभावकारिताका लागि आवश्यक नीति, नियम, योजना तथा कार्यक्रमहरूको मस्यौदा तयार गरी स्वीकृतिका लागि कार्यपालिकामा पेश गर्ने

(च) गांउपालिका भित्रका सबै विद्यालयहरूको नियमित अनुगमन सुपरिवेक्षण गरी गराइ आवश्यक सुझाव र निर्देशनहरू दिने ।

१९. दिवा खाजा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा स्थानीय सरकारको रुपमा कार्यपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) गांउ शिक्षा समिति बाट पेश भएका नीति, नियम, योजना तथा कार्यक्रमहरूको मस्यौदा माथि छलफल गरि आवश्यक परिमार्जन सहित स्विकृत गर्ने ।

(ख) शिक्षा शाखाबाट प्रस्तुत भएको दिवा खाजाको वार्षिक कार्ययोजना र बजेट आदि स्वीकृत गर्ने ।

(घ) दिवा खाजा व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन थप कर्मचारी व्यवस्था गरी खटाउने

(ङ) दिवा खाजा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पूर्वाधारहरू विकास गर्ने सरकारी, गैर सरकारी संस्था, निजी क्षेत्र विकास साभेदारहरूसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने गराउने ।

(च) दिवा खाजाको विस्तार तथा गुणस्तर बढिका लागि केन्द्र र प्रदेश सरकार संग सहयोग का लागि आवश्यक पहल गर्ने

(छ) गांउपालिकाभित्रका सबै विद्यालयहरूको नियमित अनुगमन सुपरिवेक्षण गरी गराइ आवश्यक सुझाव र निर्देशनहरू दिने ।

अनुसुचि १

लिसंखु पाखर गाउँपालिका

दिवा खाजा रकम निकाशा माग फारम

.....महिना

विद्यालयको नाम:

ठेगाना:

खाता नं

सम्पर्क नं

मिति:

क्र.सं	कक्षा	विद्यार्थि भर्ना संख्या	हाजिरी दिन		जम्मा दिन	दर	जम्मा रकम	कैफियत
			विद्यालय खुलेको दिन	हाजिरी जना				
	बाल विकास							
१								
२								
३								
४								
५								
६								
७								
८								
९								
१०								
	जम्मा							

तयार गर्ने

रजु गर्ने

प्रमाणित गर्ने

प्राधानाध्यापक

वि.व्य.स.

नोट: प्रत्येक महिनाको अन्त्यमा विद्यालयले माथि उल्लेखित अनुसुचि तयार गरि विद्यालयमा अधावधिक राख्ने र चौमासिकको अन्त्यमा पालिकाको शिक्षा शाखामा चौमासिक अनुसुचि सहित चौमासिक सारांश तालिका पेश गर्नुपर्ने छ । पालिकाले सामग्री खरिद गरि बस्तुगत निकाशा दिने खण्डमा सामग्रीको मौज्दात र खर्च को आधारमा तोकिय अनुसारको फारममा माग फारम पेश गर्नुपर्ने छ ।

(Signature)

अनुसूची ३

दिवा खाजाका लागि खाद्य सामग्री आपूर्तिकार्ता लागि आपूर्तिकर्ता र विद्यालयविच भएको सम्झौता पत्रको नमुना

विद्यालय:

वडा नं.....

आपूर्तिकर्ताको नाम:

ठेगाना:

सम्पर्क नं.

तल उल्लिखित शर्तअनुसार तालिकाको बमोजिमका खाद्य सामग्रीहरू खरिद तथा आपूर्ति गर्न दुवै पक्ष मञ्जुर भई यो सम्झौता मिति: का दिन आपूर्तिकर्ताविच सम्पन्न भएको छ।

शर्तहरू: १. आपूर्तिकर्ताले संगलग्न विवरण अनुसारको नविग्रीने खाद्यवस्तु मासिक रुपमा र बिग्रने सामग्रीहरू विद्यालयमा खाजा खुवाउने दिन बिहान मात्र सामग्री विद्यालयमा तोकिएको कर्मचारीलाई माग बमोजिमको खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

२. विद्यालयले आपूर्तिकर्तालाई मासिक / चौमासिक रुपमा बैंक मार्फत भुक्तानी गर्नेछ।

३. तोकिएको समयमा ५०% भन्दा बढी सामग्री वा तोकिएको गुणस्तर र परिमाणको सामग्री आपूर्ति नभएकोमा जुनसुकै समयमा सम्झौता रद्द गर्न सकिनेछ।

४. गुणस्तरहीन सामग्रीले कुनै हानीनोक्सानी हुन गएमा आपूर्तिकर्ताले सोको क्षतिपूर्ति गर्नु पर्नेछ।

५. कुनै पक्षले सम्झौता रद्द गर्न चाहेमा कम्तीमा एक महिना अगावै अर्को पक्षलाई लिखित जानकारी गराउनु पर्नेछ।

विद्यालयको पक्षबाट सम्झौता गर्नेको आपूर्तिकर्ताको पक्षबाट सम्झौता गर्नेको

नाम:

पद:

हस्ताक्षर:

साक्षीको नाम:

हस्ताक्षर

आपूर्तिकर्ताको तर्फबाट

नाम:

पद:

हस्ताक्षर:

साक्षीको नाम:

हस्ताक्षर

अनुसूची ४

खरिद तथा आपूर्ति गरिने खाद्य सामग्रीहरू

क्र.सं	खाद्य सामग्री	खाद्य सामग्रीको प्रकार	जम्मा परिमाण	एकाइ मुल्य दर	जम्मा मुल्य रु	आपूर्ति समय तालिका
अन्य						
दाल तथा गेडागुडि						
हरियो सागपात						
तरकारी						
जरा तथा कन्दमुल						
फलफुल						
मासु						
अन्य विविध						

(Handwritten Signature)

अनुसूची ५. विद्यालय दिवाखाजाको मेनु

(विद्यालय दिवा खाजा व्यवस्थापन सहयोगी पुस्तिका २०७७ मा आधारित)

क्र.सं	बार	परिकार	मात्रा	कैफियत
1.	आइतवार	पोषिलो जाउलो	कार्यविधिको बुँदा नं	
2.	सोमवार	कोदोको हलुवा तरकारी.	५ मा र विद्यालय दिवा खाजा	
3.	मंगलवार	चिउरा मासु	व्यवस्थापन	
4.	बुधवार	मकैको क्वाटी	सहयोगी पुस्तिका	
5.	विहिवार	मकैको खिर तरकारी	२०७७ अनुसार	
6.	शुक्रवार	पानी रोटी		
7.	विकल्प १			
8.	विकल्प २			
9.	विकल्प ३			
10.	विकल्प ४			
11.	विकल्प ५			
12.	विकल्प ६			

नोट: माथि उल्लेखित मेनु को नमुना अनुसार पालिकाले प्र.अ. बैठक मार्फत आवश्यक परिमार्जन गरि कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ।

आज्ञाले,
मंगल बहादुर विष्ट
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

(Handwritten Signature)